

**ACORD 20/2017, de 8 de març, del Ple
del Consell de l'Audiovisual de Catalunya**

Sobre l'anàlisi de la secció "La dèria de l'Empar Moliner", al programa *Catalunya migdia*, de Catalunya Ràdio, emesa el 4 de novembre de 2016

Fets

1r. El Consell de l'Audiovisual de Catalunya, en el marc de les competències que té atorgades en matèria de continguts audiovisuals, va iniciar d'ofici l'anàlisi de la secció "La dèria de l'Empar Moliner" al programa *Catalunya migdia* de Catalunya Ràdio, emesa el 4 de novembre de 2016. Aquesta anàlisi es recull a l'Informe 5/2017 l'Àrea de Continguts.

2. Amb posterioritat de l'inici de l'anàlisi de continguts, amb data 9 de novembre de 2016, va tenir entrada una queixa en el registre del Consell de l'Audiovisual de Catalunya (núm. registre entrada 3E/957/2016) signada pel president del Grup de Periodistes Pi i Margall, senyor Sergio Fidalgo Piña, on manifestava la seva disconformitat vers al contingut de la secció "La dèria de l'Empar Moliner", al programa *Catalunya migdia* de Catalunya Ràdio, també el 4 de novembre de 2016.

La queixa assenyala que dita secció "[...]" se centró en la detenció por parte de los Mossos d'Esquadra de la alcaldesa de Berga (Barcelona), Montserrat Venturós Villalba (CUP), para que declarase ante el Juzgado de Instrucción número 1 de Berga al no haberse presentado voluntariamente a la citación de comparecencia dictada el pasado 5 de abril del presente año [...]; i en aquest sentit, a criteri del signant, els comentaris expressats per la senyora Empar Moliner en aquest espai van suposar un incompliment "[...] de los artículos 20.1.d de la Constitución; del artículo 4.5 de la Ley 7/2010, de 31 de marzo, General de la Comunicación Audiovisual; los artículos 7 y 26.3.b) de la Ley 22/2005, de 29 de diciembre, de la comunicación audiovisual de Catalunya; los artículos 1.1.2.4 y 1.2.2.6 del Libro de Estilo de la CCMA, ya que durante su locución en el programa **faltó a la verdad** cuando aseguró que Venturós había sido detenida por *raons polítiques i per penjar una bandera legal*; y **dejó a un lado el necesario rigor y pluralismo político en un medio de comunicación público** cuando menospreció a los políticos del PP, Xavier García-Albiol, y de En Comú Podem, Xavier Domènech, por no coincidir con las ideas políticas de la copresentadora [...] y presentó tres opiniones de dirigentes de la CUP sin comentario político alguno como si realizó con García-Albiol y Domènech. [...]"

A més, la queixa també exposa que la senyora Empar Moliner "[...]" se manifestó en términos similares en un vídeo de 1 minuto y 5 segundos sobre el mismo tema y subido a la web del programa [...]"

3er. D'acord amb el que s'exposa a l'Informe 5/2017 de l'Àrea de Continguts:

«[...]"

Catalunya migdia és un programa informatiu conduït per Óscar Fernández, que s'emet diàriament, de dilluns a divendres, de les 14 h a les 16 h, a Catalunya Ràdio i Catalunya Informació. S'articula al voltant de dues parts diferenciades:

- un primer bloc, de 14 h a 15 h, dedicat a la informació d'actualitat i esportiva, conduït per Óscar Fernández;
- un segon bloc, de 15 h a 16 h, dedicat a l'opinió, conduït per Óscar Fernández amb la participació d'Empar Moliner i amb intervenció d'altres persones en una tertúlia.

El bloc de la segona hora del *Catalunya migdia* (de 15 a 16 hores) consta de:

a) "La dèria de l'Empar Moliner" [...] secció diària de la periodista Empar Moliner d'uns 6 minuts aproximadament en què la periodista fa un comentari de temàtiques diverses de l'actualitat política i social a partir d'un fet puntual. S'introdueix amb una sintonia musical diferenciada.

[...]

b) Tertúlia moderada per Óscar Fernández amb la participació d'Empar Moliner i dues persones més, al voltant del tema comentat per la periodista a la seva secció i d'altres temes de l'actualitat.

[...]

c) En relació amb la temàtica tractada a la secció "La dèria de l'Empar Moliner", la pàgina web del programa penja cada dia un vídeo, de durada aproximada d'1 minut, on Empar Moliner anticipa la temàtica de la qual parlarà a la seva secció. L'escaleta aproximada del programa és la següent:»

Així mateix, l'informe de l'Àrea de Continguts constata que:

«[...]

"La dèria de l'Empar Moliner" s'emet durant la segona hora del programa *Catalunya migdia*. En aquesta franja s'hi inclouen formats d'opinió (el comentari de la periodista i una tertúlia) com a complement de la informació emesa durant la primera hora.

Els continguts de la primera i de la segona hora apareixen separats mitjançant diversos mecanismes:

- Una sintonia musical específica de la secció.
- La introducció per part del conductor del *Catalunya migdia*, saludant Empar Moliner i donant l'entrada a la secció.
- L'explicitació del caràcter d'opinió dels continguts mitjançant:
 - o el nom de la secció, que remarca el caràcter de mania ("dèria") personal ("de l'Empar Moliner").
 - o el descriptor de cada edició que apareix a la web, que comença sempre amb "Empar Moliner i..."

Per tant, el propòsit comunicatiu dels continguts analitzats (la secció radiofònica i el vídeo) és l'opinió.»

A més dels aspectes anteriors, l'informe de l'Àrea de Continguts conclou que:

“[...]

Empar Moliner és l'única persona col·laboradora que té una secció d'opinió fixa en el *Catalunya migdia* (segona hora) i l'única que participa en totes les edicions de la tertúlia d'aquest programa”.

4t. Vist l'Informe de l'Àrea Jurídica d'aquest Consell, que es reproduïx en les seves parts necessàries:

“[...]

Consideracions jurídiques

Primera. Qualificació del marc d'anàlisi en què operen els drets a la llibertat d'expressió i d'informació i els seus límits

Les lletres *a* i *d* de l'apartat 1 de l'article 20 de la CE reconeixen com a drets fonamentals el dret a expressar i difondre lliurement els pensaments, les idees i les opinions mitjançant la paraula, l'escriptura o qualsevol altre mitjà de reproducció (llibertat d'expressió) i el dret a comunicar o a rebre lliurement informació veraç per qualsevol mitjà de difusió (llibertat d'informació).

El desenvolupament legal d'aquests principis en l'àmbit audiovisual queden recollits en una pluralitat d'articles. Així, l'article 4 de la Llei 7/2010, de 31 de març, general de la comunicació audiovisual (LGCA), i l'article 3 de la Llei 22/2005, de 29 de desembre, de la comunicació audiovisual de Catalunya (LCA), garanteixen l'exercici legítim dels drets fonamentals a la llibertat d'expressió i d'informació en el marc de la comunicació audiovisual; la lletra *d* de l'article 80 LCA determina que, en el marc de l'exercici legítim dels drets fonamentals de llibertat d'expressió i d'informació, la realització d'activitats de comunicació audiovisual han de respectar els drets de les persones reconegudes per la Constitució espanyola, i d'una manera particular els drets fonamentals a l'honor, a la intimitat i a la pròpia imatge.

Des del punt de vista del tractament d'aquests drets fonamentals, la llibertat d'informació comprèn la comunicació de fets susceptibles de ser contrastats amb dades objectives i té com a titulars els membres de la col·lectivitat i els professionals del periodisme (per totes, SSTC 29/2009, de 26 de gener i 77/2009, de 23 de març); mentre que la llibertat d'expressió té un camp d'acció més ampli que la llibertat d'informació (per totes, STC 104/1986, de 17 de juliol, i 139/2007, de 4 de juny), atès que no inclou la comunicació de fets, sinó l'emissió de judicis, creences, pensaments i opinions de caràcter personal i subjectiu.

Així mateix, convé precisar que la lletra *b* de l'apartat 3 de l'article 26 de la LCA, fixa com a missions específiques de servei públic la transmissió d'una informació veraç, objectiva i equilibrada, i en aquest sentit cal prendre en consideració que: a) “[...] pertenece al ámbito de la libertad de información la comunicación de hechos noticiosos, sobre asuntos de interés general y susceptibles de contraste mediante datos objetivos” (STS de 6 de

octubre de 2014); b) “[...] por *veracidad* debe entenderse el resultado de una razonable diligencia por parte del informador para contrastar la noticia de acuerdo con pautas profesionales ajustándose a las circunstancias del caso, aun cuando la información, con el transcurso del tiempo, puede más adelante ser desmentida o no resultar confirmada” (STC 139/2007 de 4 de juny); i c) “[...] la veracidad solo es objeto de examen en los supuestos en los que la libertad de información está afectada, pues no es elemento que deba ser valorado en la libertad de opinión [...]” (STS de 27 de desembre de 2013).

La llibertat d'expressió té, per tant, un camp d'acció més ampli que la llibertat d'informació, atès que no comprèn la comunicació de fets, sinó l'emissió de judicis, creences, pensaments i opinions de caràcter personal i subjectiu; en termes del Tribunal Constitucional, “[...] juicios de valor u opiniones sin pretensión de afirmar datos objetivos. Se protege, entre otras razones, por su dimensión institucional, esto es, en cuanto condición necesaria para el funcionamiento de la democracia del reconocimiento de un amplio campo de acción, delimitado por las expresiones vejatorias que resulten impertinentes o innecesarias para la exposición de las opiniones o juicios [...]”. STC 216/2006, de 3 de juliol.

En el supòsit que s'analitza, l'informe de continguts exposa que el propòsit comunicatiu dels continguts analitzats (la secció radiofònica i el vídeo) és l'opinió.

Així, doncs, les expressions que realitza la senyora Empar Moliner, en consideració a les opinions i els judicis de valor que s'hi expressen, queden vinculades a l'exercici del seu dret a la llibertat d'expressió, i en aquest aspecte convé precisar, com així ha recordat el Tribunal Suprem a la Sentència de 27 de desembre de 2013, que “[...] la veracidad solo es objeto de examen en los supuestos en los que la libertad de información está afectada, pues no es elemento que deba ser valorado en la libertad de opinión [...]”, és a dir, la veracitat resta *extramurs* de l'àmbit en què opera la llibertat d'expressió.

[...]

Segona. La llibertat editorial dels prestadors de servei de comunicació audiovisual

L'article 5 de la Llei 22/2005, de 29 de desembre, de la comunicació audiovisual de Catalunya (LCA), estableix que “[...] El pluralisme en la comunicació audiovisual és una condició essencial per al compliment de la llibertat d'expressió, d'informació i de comunicació, i garanteix la lliure formació de l'opinió pública i la diversitat i la cohesió socials [...]”.

En aquest sentit, la llibertat dels prestadors de serveis de comunicació audiovisual en la direcció editorial de la seva programació l'estableix l'apartat 1 de l'article 10 de la Llei 7/2010, de 30 de març, general de la comunicació audiovisual (LGCA) en els termes següents: “[...] Els prestadors del servei de comunicació audiovisual tenen el dret a fixar la direcció editorial mitjançant la selecció dels continguts i la determinació dels horaris [...]”.

Tanmateix, l'apartat 3 del mateix article 10 de la LGCA estableix limitacions a aquesta llibertat editorial en determinar que “[...] La llibertat de prestació del servei de comunicació audiovisual s'ha d'exercir d'acord amb les obligacions que, com a servei d'interès general, són inherents a la comunicació audiovisual i al que preveu la normativa en matèria audiovisual [...]”. A aquest efecte, cal recordar que la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals (CCMA) és el prestador del servei públic audiovisual de la Generalitat de Catalunya, i que Catalunya Ràdio és la denominació comercial d'un dels

seus programes (de ràdio); i l'apartat 2 de l'article 26 de la LCA atribueix al prestador el compliment de les missions i els principis del servei públic de comunicació audiovisual de la Generalitat. Així mateix, cal tenir en compte que correspon al Consell de l'Audiovisual de Catalunya (CAC), d'acord amb la lletra c de l'article 115 LCA "[...] Vetllar pel compliment de les missions de servei públic i especialment de les que estableix el contracte programa i informar-ne el Parlament [...]".

En relació amb les missions assenyalades, la queixa presentada pel president del Grup de Periodistes Pi i Margall referencia concretament la lletra b l'apartat 3 de l'article 26 de la LCA, que fixa com a missions específiques de servei públic: "[...] la transmissió d'una informació veraç, objectiva i equilibrada, respectuosa amb el pluralisme polític, social [...]" i, en aquest aspecte, com ja s'ha exposat, atès que es tracta d'un espai subjecte a la llibertat d'expressió, aquest precepte romandria aplicable únicament als espais informatius –i, per tant, subjectes al principi de veracitat– i no pas als d'opinió, com és el cas present.

Tercera. Aplicació de la normativa en matèria de comunicació audiovisual als diaris electrònics de les xarxes de comunicacions electròniques

La queixa presentada pel senyor Sergio Fidalgo indica que la senyora Empar Moliner "[...] se manifestó en términos similares en un vídeo de 1 minuto y 5 segundos sobre el mismo tema y subido a la web del programa [...]". En aquest sentit, l'informe de continguts exposa que "[...] En relació amb la temàtica tractada a la secció "La dèria de l'Empar Moliner", la pàgina web del programa penja cada dia un vídeo, de durada aproximada d'1 minut, on Empar Moliner anticipa la temàtica de la qual parlarà a la seva secció [...]" on "[...] **el propòsit comunicatiu dels continguts analitzats (la secció radiofònica i el vídeo) és l'opinió [...]**".

[...]

En aquest aspecte, atesa l'equivalència d'identitats entre els continguts de la secció "La dèria de l'Empar Moliner" –ja analitzats– respecte del vídeo penjat a la web del programa objecte, també, de queixa, cal exposar que els aspectes valoratius d'aquest apartat es donen per reproduïts en els preceptes jurídics, metodològics i jurisprudencials expressats en les consideracions jurídiques primera i segona d'aquest informe als efectes d'avaluar les eventuais vulneracions dels drets afectats.

Així, doncs, arran de l'anàlisi efectuada en consideració amb les característiques comunicatives d'aquest vídeo, s'observa la coincidència que es tracta d'un espai d'opinió, i, per tant, subjecte a la llibertat d'expressió, circumstància que suposa *per se* l'exclusió del criteri de veracitat en les opinions expressades.

5è. L'informe de l'Àrea de Continguts exposa que el programa *Catalunya migdia*, en què s'inclou la secció objecte d'anàlisi, s'emet de manera simultània per Catalunya Ràdio i Catalunya Informació, dos dels canals radiofònics de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals (CCMA). Segons la descripció mateixa de la CCMA, Catalunya Informació és "l'emissora informativa del grup" i "amb una programació de 24 hores diàries de notícies, és l'emissora informativa de referència a Catalunya".

Per tot el que s'ha exposat, el Ple del Consell de l'Audiovisual de Catalunya adopta, per 3 vots a favor, 3 vots en contra amb vot particular i el vot de qualitat del president, el següent

ACORD

1. Constatar que a la secció “La dèria de l'Empar Moliner” del programa *Catalunya migdia* de Catalunya Ràdio, emesa el 4 de novembre no s'hi ha produït una vulneració de la normativa reguladora de la comunicació audiovisual a Catalunya.
2. Apreciar que, tot i que en compliment de la llibertat editorial que té conferida la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals, SA, roman sota el seu criteri establir la graella de programació, tenint en compte que Catalunya Informació es defineix com a ràdio especialitzada en informació, pot resultar inadequada l'emissió per aquest canal de l'espai dedicat a opinió del programa *Catalunya migdia* de Catalunya Ràdio
3. Recordar a la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals que, també en l'àmbit de l'opinió, cal tenir especial cura en l'equilibri i la diversificació de veus.
4. Notificar aquest Acord a la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals, SA.
5. Notificar aquest Acord a la persona reclamant, en nom de l'associació a la qual representa.

Barcelona, 8 de març de 2017

Roger Loppacher i Crehuet
President

Daniel Sirera Bellés
Conseller secretari